

Broedvogelonderzoek bijzondere soorten in 2003

Jelle van Dijk

Het is al weer bijna 15 jaar geleden dat onze vereniging het boek *Vogels van Noordwijk en omstreken* publiceerde. Voor dit boek werd indertijd een groot gebied op broedvogels geïnventariseerd. Dit gebied wordt begrensd door de Katwijkse Uitwatering en het Oegstgeesterkanaal in het zuiden, de A44 en de Leidse Vaart in het oosten, de provinciegrens in het noorden en het strand in het westen. Dit gebied werd in stukken geknipt en aan de medewerkers werd gevraagd om in hun stuk van alle soorten broedvogels zo nauwkeurig mogelijk het aantal broedparen vast te stellen. Deze klus werd in zeven jaren geklaard.

In 2003 zijn we begonnen aan een nieuwe inventarisatieronde. De grenzen van de deelgebieden uit de jaren tachtig zijn zoveel mogelijk aangehouden. Het verschil met 1982-86 is evenwel dat nu niet alle soorten broedvogels worden geteld, maar dat de aandacht volledig wordt gericht op een beperkt aantal bijzondere soorten. Uit de bijgevoegde lijst met resultaten is op te maken dat de keus van die bijzondere soorten niet beperkt is gebleven tot enkele uitgesproken zeldzame soorten! Het is de bedoeling dat in de komende jaren het gehele gebied dat hierboven werd genoemd op deze wijze onder handen zal worden genomen. Dit leidt wellicht terzijnertijd tot een nieuwe publicatie over de vogels van Noordwijk en omstreken.

Dankzij de medewerking van velen werd in 2003 een goede start gemaakt. Op de bijgevoegde kaart is te zien waar de geïnventariseerde gebieden liggen. Hieronder volgt de lijst van medewerkers en de naam van de aangegeven telgebieden.

Gebiedsnummer	Naam telgebied	Geïnventariseerd door
1	Coepelduinen	Ab Steenvoorden
3	't Heen	Peter Spierenburg
4	ESTEC – Willem v.d. Bergh	Ineke van Dijk, Annelies Marijn
8	Villapark De Zuid	Jan Jacobs
9	Noordwijk aan Zee	Willem Baalbergen
10	Middengebied	Bram Veefkind
12	Bronsgeest	Rien Sluijs
14	Oud-Leeuwenhorst	Dick Passchier
15	Klein-Leeuwenhorst	Rien Sluijs
16	Nieuw-Leeuwenhorst	Menko Wiersema
18	Noordduinen-Zuid	Ees Aartse
19b	Kloosterschuur	Peter Spierenburg
20	Elsgeest-Zuid	Peter Spierenburg
22b	De Blink	Jelle van Dijk
23	Bossen Langeveld	Jelle van Dijk
24	Kraaierslaan	Joost Bouwmeester
25	Rondom Sancta Maria	Joost Bouwmeester
38	Luchter Zeeduinen	Aad Bijl

Enkele opmerkingen per telgebied

1. Coepelduinen

In de periode 1989-1997 werden in dit gebied jaarlijks alle broedvogels geteld. In die periode zagen wij het aantal *Tapuiten* teruglopen van 11 naar 2 paar. Nu werden er 4 paren gevonden, waarbij in ieder geval in drie gevallen het jongenstadium werd gehaald. Nu maar hopen dat dit aantal broedparen geen eenmalige gebeurtenis is geweest.

De *Buizerd* is ook in de lijst opgenomen. Van deze soort werd weliswaar geen nest gevonden, maar wel waren steeds twee exemplaren in het gebied aanwezig.

3. 't Heen

Dit bedrijventerrein leverde bijzonder interessante waarnemingen op. Onderzoek van de platte daken bracht aan het licht dat verspreid over het gebied, alleen of in kleine groepjes, 43 paren *Zilvermeeuwen* broedden. Het aantal nesten van de *Kleine Mantelmeeuw* was nog groter, namelijk 72, maar deze soort broedde meer koloniegewijs. Er werd zelfs een kolonie van 52 nesten aangetroffen. De *Stormmeeuw* was met 2 paren aanwezig.

In de groene rand langs de Noordwijker Vaart en achter het Rijsburgse sportpark werd enkele malen een roepende *Groene Specht* waargenomen. Hier verbleef ook herhaaldelijk een paar *Buizerden*. Een nest werd hier evenwel niet gevonden. Met 4 broedparen is 't Heen ook een belangrijk gebied voor de *Zwarte Roodstaart*. De beide paren van de *Spotvogel* werden in de ruigte achter het sportpark aangetroffen.

4. ESTEC – Willem van den Bergh

Nauwkeurig onderzoek van de daken leverde ook hier broedende *Zilvermeeuwen* (ESTEC 19 paar, WvdB 21 paar) en *Kleine Mantelmeeuwen* (ESTEC 3 paar, WvdB 1 paar) op.

Op het terrein van de WvdB werd enkele malen de *Groene Specht* gezien en gehoord. Ook de *Kuifmees* kon hier met één paar als broedvogel worden genoteerd. Deze typische bewoner van dennenbossen heeft blijkbaar genoeg aan de weinige dennen die hier staan, aangevuld met de dennen langs de oostzijde van de Coepelduinen waar deze soort in 2003 ook werd gesignaleerd. In de lijst staan ook 3 paren *Nachtegaal* genoteerd. Bij ons onderzoek zullen de Nachtegalen in de duinen niet geteld worden, maar wel alle Nachtegalen daarbuiten.

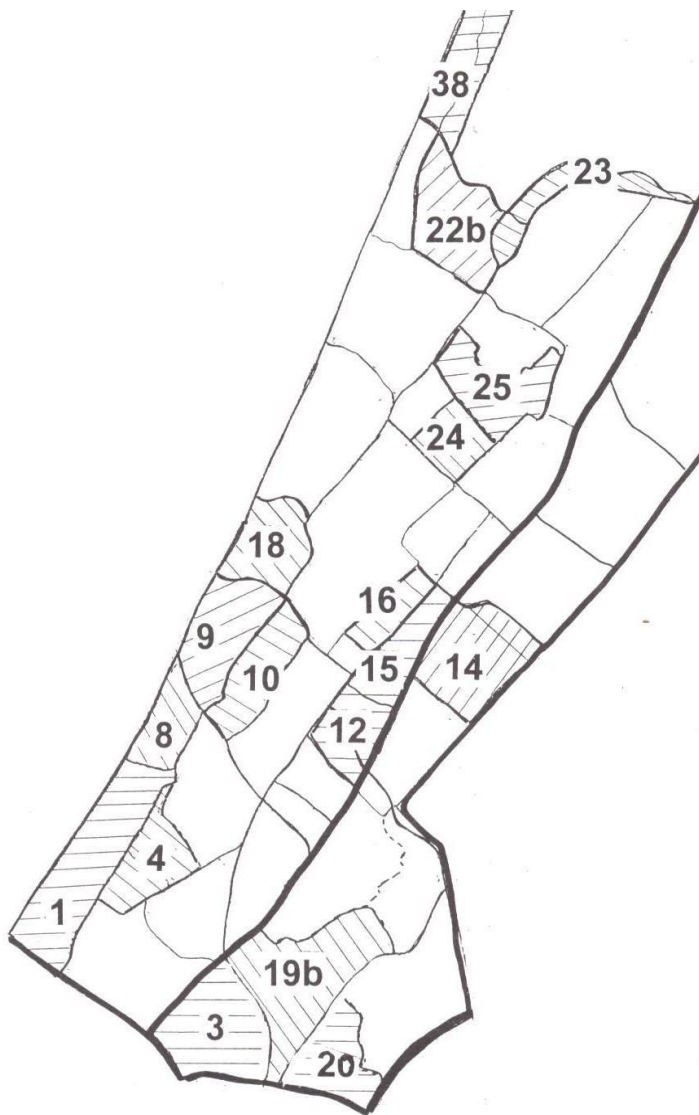
Op het ESTEC-terrein werden op 24 mei een zingende *Rietzanger* en een *Zwarte Roodstaart* waargenomen. Vermoedelijk broedde een *Rietgors* op het golfterrein.

8. Villapark De Zuid

Dat een 'groene' woonwijk vogelrijk kan zijn, bewijst De Zuid. De wijk was goed voor 7 paren *Nachtegalen*! Vermeldenswaard is zeker de *Groene Specht* die met 1 paar genoteerd kon worden en de 3 paren *Holenduif* aan het begin van de Koepelweg. De *Zwarte Roodstaart* op Huis ter Duin was ook in 2003 present.

9. Noordwijk aan Zee

Bij de museumboerderij en het KNRM-gebouw aan de Bosweg werden *Zwarte Roodstaarten* gezien. In de zeereep ten noorden van de vuurtoren baltsten 2 paren *Graspiepers*. Aan het einde van de Bosweg werd regelmatig een *Roodborsttapuit* gezien, maar we gaan ervan uit dat dit hetzelfde paartje is dat in het voormalige Golfbad werd gezien (telgebied 18). Vermeldenswaard is zeker het aantal van 96 paren van de *Gierzwaluw*. Hoewel deze telling niet uitgevoerd werd volgens de 'methode Verkade', is het wel een aanwijzing voor de talrijkheid van deze soort. Tenslotte moeten de 4 paren van de *Putter* worden genoemd.

10. Middengebied

Verrassend was het broedgeval van de *Kuifmees* in het Breloftpark. Bij het broedgeval op de Willem van den Bergh werd al opgemerkt dat deze soort soms genoeg neemt met weinig dennen. Dat geldt ook voor deze locatie; alleen aan het begin van de Koepelweg en op de Algemene Begraafplaats zijn enkele Oostenrijkse dennen te vinden. In het Middengebied werden 3 paren van de *Putter* aangetroffen. Deze moeilijk te lokaliseren soort blijkt bij intensief zoeken talrijker dan men denkt.

In het Middengebied werden enkele waarnemingen gedaan die mogelijk op broeden wijzen. Zo werd aan de Prins Hendrikweg tweemaal een *Groene Specht* gehoord (eind juli en begin aug.). Op 22 juni verbleef een paartje *Kleine Mantelmeeuwen* met 2 jongen bij het Dompad. Op 17 juli werd in de Grashoek een *Torenvalk* met prooi gezien. Op zes data werd een *Nijlgans* gesignaleerd. Wellicht betrof het een vogel van het paar dat op het eilandje in het Oor (Vinkenveld) broedde.

12. Bronsgaast / 15. Klein-Leeuwenhorst

In het dichte dennenbos bij de rotonde van Leeuwenhorst broedden al vele jaren *Blauwe Reigers*. Hun aantal werd in 2002 nog op 6 geschat. Nauwkeurig onderzoek leidde in 2003 tot de conclusie dat hier 10 bewoonde nesten waren. In het eikenhout werden 2 paren *Glanskop* aangetroffen. Verheugend was dat ook hier de *Groene Specht* nog aanwezig is (1 paar Everwijnpark en 1 paar ten noorden van de IJsbaan). In het gebied dat vroeger de picknickplaats werd genoemd, werd een broedgeval van de *Grote Lijster* vastgesteld. In het bollenland langs de Bronsgaasterweg werden 4 paren *Veldleeuwerik*, 2 paren *Gele Kwikstaart* en 1 paar *Patrijs* gevonden.

14. Oud-Leeuwenhorst

Evenals in voorgaande jaren broedden ook in 2003 2 paren *Rietzanger* in het restant van de vroegere slotgracht. Hier werd ook door de *Rietgors* gebroed. Het bos en de houtwallen boden onderdak aan 1 paar *Boomvalk*, 1 paar *Torenvalk*, 1 paar *Buizerd* (geen jongen gezien) en 1 paar *Grote Lijster*. In de NO-hoek broedde weer een *Ransuil*. In de oude boerderij werden 11 paren Boerenzwaluwen aangetroffen. Het grasland van Oud-Leeuwenhorst is arm aan broedende weidevogels. Langs de sloten werd door *Knobbelswaan* (1 paar) en *Krakeend* (3 paren) gebroed. Het ooievaarsnest werd weer bezet door een paartje *Nijlganzen*. In deze omgeving waren ook 2 paren *Canadese Ganzen* aanwezig. Het bollenland werd niet volledig geïnventariseerd.

16. Nieuw-Leeuwenhorst

Dat het horst van de *Havik* vrij dicht bij een drukbelopen pad werd gevonden verraste veel vaste bezoekers van dit bosgebied. De *Havik* werd namelijk al meer dan een jaar regelmatig bij de vijver gezien en naar het nest werd vergeefs gezocht aan de oostzijde van de Gooweg.

Typische soorten van oud loofbos waren ook dit jaar weer aanwezig: *Boomklever* (1 paar), *Groene Specht* (1 paar), *Glanskop* (3 paar), *Holenduif* (3 paar) en *Bosuif* (1 paar).

Het bosgebied achter het Parkhotel werd niet geïnventariseerd. Hier werd in 2001 en 2002 door een *Buizerd* gebroed.

18. Noordduinen-Zuid

Ten noorden van de eerste opgang werd eind mei een mannetje van de *Tapuit* gezien, wat op een broedgeval wijst. De zeereep blijkt het belangrijkste deel van dit duingebied te zijn. Hier broedden alle 4 paren *Graspieper*, 2 paren *Ringmus*, 1 paar *Sprinkhaanzanger* en bijna alle paren *Braamsluiper* (totaal 6 paar). In het loofbos bij de werkschuur broedde, zoals al vele jaren het geval is, weer een *Sperwer*.

19b. Kloosterschuur

In dit kassengebied werden verrassend veel bijzondere soorten aangetroffen. Zo werden 9 paren *Putters* gelokaliseerd en 5 paren *Ringmussen*. Ook 2 paren *Spotvogel*, 7 paren *Kleine Karekiet*, 1 paar *Nachtegaal*, 7 paren *Boerenzwaluw* en 5 paren *Huiszwaluw* moeten genoemd worden. Hoopgevend is dat in dit kassengebied 3 paren *Patrijs* werden gevonden.

20. Elsgeest-Zuid

In dit gebied liggen de camping Koningshof en het Vinkenweggebied. In het grasland tegen de A44 bleken geen Grutto's meer te broeden. Dat was zes jaar geleden nog wel het geval. Vermeldenswaard zijn in ieder geval de 8 paren *Boerenzwaluw*, 2 paren *Huiszwaluw*, 4 paren *Spotvogel* en 4 paren *Ringmus*. Ook de *Patrijs* was hier met 3 paren aanwezig. Verrassend was de aanwezigheid van *Ransuilen* in dit gebied. Wellicht vormen de verwaarloosde tuinderijen langs de Elsgeesterlaan een goed muizengebied.

22b. De Blink

Dit gebied werd volledig op broedvogels onderzocht. Het verslag van deze inventarisatie is in deze Strandloper of de volgende aflevering te vinden. Wat de bijzondere soorten betreft moeten de 3 paren *Boomleeuwerik* worden genoemd. Ook een paar *Zomertortels* is tegenwoordig al een bijzonderheid.

23. Bossen in het Langeveld

In dit gebied werd eveneens een onderzoek naar alle broedvogelsoorten uitgevoerd. Ook dit verslag zal in de Strandloper gepubliceerd worden. In tegenstelling tot eerder genoemde telgebieden kon hier wel van geslaagde broedgevallen (2) van de *Buizerd* worden gesproken.

De *Zomertortel* was eveneens met 2 paren aanwezig. Dat gold ook voor de *Houtsnip*, voorzover bij deze soort van paren kan worden gesproken. In ieder geval werden twee verschillende baltsende mannetjes gezien en gehoord.

24. Kraaierslaan / 25. Rondom Sancta Maria

De rand van Sancta Maria leverde 3 paren van de *Grote Lijster* op. Deze soort schijnt de laatste jaren weer iets toe te nemen. In een schuur werd een kolonie van zo'n 15 paren *Boerenwaluwen* aangetroffen. De *Ringmus* was met 6 paren aanwezig. In het open bollengebied bleek de *Veldleeuwerik* opvallend talrijk (11 paren). Veel minder talrijk was de *Patrijs* met 2 of 3 paren. Wellicht komen er bij gericht onderzoek meer dan 1 paar *Gele Kwikstaart* en 1 paar *Engelse Kwikstaart* te voorschijn. Bijzonder was het paar dat bestond uit een mannetje Witte Kwikstaart met een vrouwtje *Rouwkwikstaart*.

38. Luchter Zeeduinen

De *Graspieper* is vrijwel verdwenen uit het cultuurland, maar in de zeereep is het nog steeds een van de talrijkse broedvogels (11 paren). Evenals in de Coepelduinen en de Noordduinen is de *Roodborsttapuit* ook hier goed vertegenwoordigd (5 paren).

Broedgevallen uit andere telgebieden

Aan de tellers werd gevraagd om ook zoveel mogelijk bijzondere broedgevallen uit andere dan de hierboven genoemde telgebieden door te geven. Dit leidde tot de volgende lijst.

Nijlgans	1 paar met 7 jongen, eilandje in het Oor, Vinkenveld, Noordwijk 2 paar in Polder Elsgeest aan Elsgeesterlaan bij camping.
Zomertaling	1 paar Polder Elsgeest achter munitiegebouwtje
Sperwer	1 paar in bosje langs N206 bij afslag Rijnsburg (meded. J. Pesschier)
Havik	2 paren zuidelijke Amsterdamse Waterleidingduinen 1 paar Noordwijkse Golfclub
Torenvalk	1 paar in nestkast Schippersvaartweg, Noordwijkerhout
Boomvalk	vermoedelijk 1 paar bij Nachtegaalslaan, achter Offem
Kwartel	één wellicht 2 roepende vogels in bollenland t.o R.K-kerk De Zilk
Patrijs	4 paren langs Rijnsburgerweg in Polder Elsgeest 1 paar Zwetterpolder bij Noordwijkerhoek 1 paar, maar vermoedelijk meer, Vinkenveld, Noordwijk
Kleine Plevier	1 paar tuinderij Noordwijkerhoek bij de molen 2 paren bij Duin en Daal (Leidse Vaart), Noordwijkerhout
Groene Specht	1 paar op Sancta Maria
Blauwborst	1 paar AWD, omgeving Pindabergje; 2 paar Limburg Stirumvallei <u>in 2002</u>
Nachtegaal	1 paar op Sancta Maria
Spotvogel	4-5 paar omgeving vuilnisbelt De Krom
Bosrietzanger	3-4 paar omgeving vuilnisbelt De Krom 1 paar eilandje Zwarte Pad, Katwijk
Zwarte Mees	mogelijk 1 paar tussen golfbaan en Duindamse Slag
Grauwe Vliegenv.	mogelijk 1 paar op vuilnisbelt De Krom
Ringmus	2 paar, Noordwijkse Golfclub bij clubhuis

Resultaten broedvogelinventarisatie 2003																	Totaal Per soort
soort / telgebied	1	3	4	8	9	10	12+	14	16	18	19b	20	22b	23	24+	38	
Fuut		2						2			2						6
Blauwe Reiger							10										10
Knobbelzwaan		1						1			3				1		6
Nijlgans		1					1	2	1					1	1		7
Slobeend											1						1
Krakeend		1					1	3			2	1			2		10
Kuifeend											2				1		3
Havik									1								1
Sperwer										1				1			2
Buizerd	1	1						1						2			5
Torenvalk								1			1				1		3
Boomvalk								1									1
Patrijs							1	1			3	1			3		9
Kleine Plevier											1	1					2
Houtsnip														2			2
Wulp															1		1
Tureluur											2	1					3
Stormmeeuw		2															2
Zilvermeeuw		43	40														83
Kleine Mantelm.		72	4														76
Holenduif			1	3					3					3			10
Zomertortel														2			2
Ransuil								1				1					2
Bosuil									1					1			2
Koekoek	1	1							1			1	1				5
Groene Specht		1	1	1			2		1					1			7
Boomleeuwerik													3				3
Veldleeuwerik							4	2			1				11		18
Huiszwaluw											5	2					7
Boerenzwaluw		1						11			7	8			15		42
Boompieper													2				2
Graspieper					2					4			4			11	21
Engelse Kwikst.															1		1
Gele Kwikstaart							2								1		3
Rouwkwikstaart															1		1
Nachtegaal			3	7				1	5		1			6	1		24
Zwarte Roodst.		4	1	1	2												8
Gekr. Roodstaart														1			1
Roodborsttapuit	3			1						3			5			5	17
Tapuit	4									1							5
Grote Lijster							1	1						1	3		6
Sprinkhaanz.	1									1			2			2	6
Rietzanger			1					2									3
Kleine Karekiet											7	1					8
Bosrietzanger	2	1		1							1	1					6
Spotvogel		2									2	4					8
Braamsluiper		2	2	2						6		1	3	2		1	19
Glanskop							2		3					2			7
Kuifmees			1			1											2
Boomklever									1								1
Ringmus										2	5	4			6		17
Putter		1	2		4	3					9	1			1		21
Rietgors								1									1